

Izglītības kvalitātes
valsts dienests

Pašvaldības darbība izglītībā: normatīvie aspekti

Ivans Jānis Mihailovs

Izglītības kvalitātes
valsts dienests

Izglītība – duālā daba

Valsts atbildība

- Izglītības saturs
- Izglītības forma / organizācija
- Prasības pedagogiem un pedagogu atlīdzība
- Izglītības iestāžu darba organizācija
- Valsts pārbaudījumi / eksaminēšana

+ Iesaiste, ja ir neparedzētie / neregulētie jautājumi

Uzraudzība (IL, VPIL, Likums par budžeta un finanšu vadību)

Pašvaldības atbildība

- Izglītības iestāžu izveide un komplektēšana
- Izglītības programmas īstenošana / specificēšana
- Materiāltehniskais nodrošinājums (vide)
- Izglītības iestāžu darba atbalsts (t.sk. metodiskais)
- Ar izglītību saistīto sociālo jautājumu risināšana

Uzraudzība (IL, VPIL, DL, likums «Par pašvaldībām»)

Izglītība – mūsdienīga, kvalitatīva,
pieejama un iekļaujoša izglītība!

Izglītības kvalitātes
valsts dienests

Eiropas vietējo pašvaldību harta

- Ar reālu atbildību apveltītas vietējās varas pastāvēšana var nodrošināt **pārvaldi**, kas ir gan **efektīva** gan **pietuvināta** pilsoņiem
- Tā ir saistīta ar vietējo varu pastāvēšanu, kurām ir demokrātiski izveidotas **lēmumu pieņemšanas struktūras** (orgāni) un kuras ir apveltītas ar plašu autonomiju attiecībā uz saviem pienākumiem, kā arī attiecībā uz veidiem un paņēmieniem, ar kuriem tie tiek īstenoti, un attiecībā uz to izpildei nepieciešamajiem līdzekļiem
- Vietējām varām piešķirtās pilnvaras ir pilnīgas un ekskluzīvas. Cita, centrālā vai reģionālā vara, nedrīkst tās apstrīdēt vai ierobežot, izņemot gadījumus, kad tas paredzēts likumā.

Izglītības kvalitātes
valsts dienests

Likums «Par pašvaldībām»

15. pants. Pašvaldībām ir šādas autonomās funkcijas:

4) gādāt par iedzīvotāju izglītību (iedzīvotājiem noteikto tiesību nodrošināšana pamatzglītības un vispārējās vidējās izglītības iegūšanā; pirmsskolas un skolas vecuma bērnu nodrošināšana ar vietām mācību un audzināšanas iestādēs; organizatoriska un finansiāla palīdzība ārpuskolas mācību un audzināšanas iestādēm un izglītības atbalsta iestādēm u.c.);

21) organizēt pedagoģisko darbinieku tālākizglītību un izglītības metodisko darbu;

22) veikt attiecīgajā administratīvajā teritorijā dzīvojošo bērnu uzskaiti.

Izglītības kvalitātes
valsts dienests

Pašvaldību pamatfunkcijas izglītībā

Izglītības likums / Vispārējās izglītības likums

- nodrošināt iespēju iegūt pirmsskolas, pamata un vidējo izglītību;
- dibināt, reorganizēt un likvidēt izglītības iestādes, pieņemt darbā iestāžu vadītājus;
- uzturēt un atbilstoši kompetencei finansēt izglītības iestādes;
- nodrošināt atbalstu akreditācijā konstatēto nepieciešamo uzlabojumu veikšanai;
- nodrošināt ēdināšanu un profilaktisko veselības aprūpi;
- nodrošināt transportu izglītojamo nokļūšanai izglītības iestādē un atpakaļ dzīvesvietā, ja nav iespējams izmantot sabiedrisko transportu;
- nodrošināt karjeras un interešu izglītību;
- veikt obligātā izglītības vecuma bērnu uzskaiti;
- organizēt pedagogu profesionālās meistarības pilnveidi, koordinēt un nodrošināt metodisko darbu;
- atbalstīt izglītojamo piedalīšanos mācību priekšmetu olimpiādēs, konkursos, skatēs, projektos un sporta sacensībās;
- nodrošināt izglītības pārvaldību;
-

Izglītības kvalitātes
valsts dienests

Pašvaldību pamatfunkcijas izglītībā pašvaldība kā dibinātājs un darba devējs

Valsts pārvaldes iekārtas likums / Darba likums

- Valsts pārvaldes iekārtas likuma noteikumi (izņemot II nodaļu) piemērojami attiecībā uz pastarpinātās pārvaldes iestādi, ciktāl citu likumu normās nav noteikts citādi (t.i., VPIL nosaka arī izglītības iestādes vadītāja pienākumus un pašvaldības atbildību par savas izglītības iestādes darbību).

Darba devēja pamatpienākumi (Darba likums), tostarp

- Nodrošināt taisnīgus, drošus un veselībai nekaitīgus darba apstākļus;
- Nodrošināt darba organizāciju un darba apstākļus, lai darbinieks varētu izpildīt viņam uzticēto darbu.

Izglītības kvalitātes
valsts dienests

(Izglītības) iestādes vadītāja pienākumi (VPIL)

Organizē iestādes **funkcijas pildīšanu** un atbild par to, **vada** iestādes **administratīvo darbu**, nodrošinot tā nepārtrauktību, lietderību un tiesiskumu.

Ja normatīvajā aktā nav noteikts citādi, iestādes vadītājs:

- 1) pārvalda iestādes finansu, personāla un citus resursus;
- 2) nosaka iestādes pārvaldes amatpersonu un darbinieku pienākumus;
- 3) ieceļ amatā un atbrīvo no tā amatpersonas, pieņem darbā un atlaiž no tā darbiniekus;
- 4) nodrošina iestādes gadskārtējā darbības plāna un budžeta pieprasījuma izstrādi;
- 5) izveido iestādes iekšējās kontroles sistēmu, kā arī uzrauga un uzlabo to;
- 6) nosaka pārvaldes lēmumu priekšpārbaudes un pēcpārbaudes kārtību.

Izglītības kvalitātes
valsts dienests

Pašvaldību pamatfunkcijas izglītībā

pašvaldība kā kontroles un lēmumpieņemšanas institūcija

- Izglītības iestādes izdotos administratīvos aktus un faktisko rīcību privātpersonas apstrīd pašvaldībā
- +
- Darba devējs (tostrap, disciplināratbildība)
- +
- Var pārņemt pilnvaras
- +
- Dibinātājs.

Izglītības kvalitātes
valsts dienests

Iestāde

- institūcija, kura darbojas publiskas personas (atvasinātas publiskas personas – pašvaldības) vārdā un kurai ar normatīvo aktu noteikta **kompetence** valsts pārvaldē, piešķirti **finanšu līdzekļi** tās darbības īstenošanai un ir savs **personāls**.

Trīs pamatelementi:

- Tiesiskais pamats (sākot ar Izglītības likumu un Nolikumu);
 - Personāls;
 - Materiālie un finanšu resursi.
-
- Izglītības iestāde ir patstāvīga izglītības programmu izstrādē un īstenošanā, darbinieku izraudzīšanā, finanšu, saimnieciskajā un citā darbībā saskaņā ar Izglītības likumu, citiem likumiem un normatīvajiem aktiem un izglītības iestādes nolikumu (IL 28.pants).

Izglītības kvalitātes
valsts dienests

Dibinātāja pienākumi un atbildība

- nodrošināt izglītības iestādes nepārtrauktai darbībai nepieciešamos finanšu un materiālos līdzekļus;
- saskaņot pašnovērtējuma ziņojumu;
- uzraudzīt izglītības kvalitāti, nodrošināt un piedalīties akreditācijā (tostarp ārkārtējā akreditācijā);
- sniegt viedokli par izglītības iestādes vadītāja profesionālo darbību (**balstoties uz vērtēšanu – ne retāk ka reizi divos gados**);
- piedalīties izglītības kvalitātes pilnveides pasākumos;
- sniegt atbalstu izglītības programmas īstenošanai un aktualizēšanai, metodiskā darba organizēšanai un pedagogu profesionālās kompetences pilnveidei.

IL 67.1 pants. Izglītības iestādes dibinātāja pienākumu nepildīšana

- Par normatīvajos aktos noteikto izglītības iestādes dibinātāja pienākumu nepildīšanu dibinātāja amatpersonai piemēro naudas sodu no 20 līdz 140 naudas soda vienībām.

Izglītības kvalitātes
valsts dienests

Pašvaldību pamatfunkcijas izglītībā

aktuālie jautājumi

- Atbalsta pieejamība izglītojamajiem, vecākiem un pedagogiem – bibliotekāra, logopēda, psihologa, speciālā pedagoga, karjeras konsultanta, pedagoga palīga darbība izglītības iestādē
- Atbalsta finansējuma un apjoma noteikšana – bieži vien faktiski veicinot dažādu profesionāļu neveselīgu un nelógisku konkurenci.
- Metodiskā darba organizēšana un metodiskā atbalsta pieejamība pedagogiem (arī COVID-19 apstākļos).
- Bieži vien pašvaldībā nav noteikts metodiskā darba apjoms un saturs.

Izglītības kvalitātes
valsts dienests

Metodiskais darbs

Būtībā ir pakalpojums:

- rīcības stratēģija un scenāriji;
- metodiskie materiāli;
- problēmas risinājuma piedāvājums;
- konsultācijas;
- mācības;
- ikdienas sadarbība

Ar mērķi:

- uzlabot izglītības kvalitāti;
- ieviest jauninājumus;
- risināt problēmas;
-
- **sasniegt pašvaldības plānus...**

Izglītības kvalitātes
valsts dienests

Paldies par uzmanību!

Mūsu visu kopīgs darbs –
padarīt izglītību kvalitatīvāku!